

Inhoud

Schriftwerk - Woord van de voorzitter

Wat is opstanding?	blz. 3
Denken te weten wat je niet weet...	blz. 3

In het vizier : Crisis als kans

Het oude moet voorbijgaan	blz. 4
Bemiddeling als weg doorheen de crisis	blz. 6
Pasen als ultieme crisis, Pleidooi voor Passie	blz. 9
Levenscrisis	blz. 11

In het vizier : Geen andere toevlucht dan Gods voorzienigheid

Jean Calvin, een jonge intellectueel wordt kerkhervormer	
Deel 2, Geroepen om te dienen	blz. 13

Uit de synodale raad

Graag uw aandacht voor	blz. 14
------------------------	---------

Coördinatie Bezinning en Dialoog

De Gaza-miserie en onze motieven	blz. 16
----------------------------------	---------

Faculteit

Recent Trends on Theology	blz. 18
Invloed van geloof en theologie in Noord-Amerika	blz. 18
Uit een vraaggesprek	blz. 18

Column

Straatdodenherdenking	blz. 19
-----------------------	---------

Aankondigingen

Televisieportretten rond gezin en geloof	blz. 10
Een passieprogramma	blz. 20
Mensen achter tralies	blz. 20
Feestelijk jubileum Ieper	blz. 20
Calvijn op bezoek in Mechelen	blz. 21
Geuzenfeest in Horebeke	blz. 21

Advertentie

Protestantse Solidariteit zoekt verantwoordelijke fondsenwerving	blz. 22
--	---------

Boekbespreking

Beroepsethiek voor pastores	blz. 23
-----------------------------	---------

Protestantse Omroep	blz. 24
---------------------	---------

Uit de redactie

Het christendom is eigenlijk een ongeloflijke godsdienst omdat de centrale boodschap dood en leven niet in totale oppositie zet, maar met elkaar verbindt, sterker nog: uit de dood komt het leven voort. Dat is bijzonder, want normaal heft het één het ander op, is de dood het einde van het leven.

In dit nummer van Kerkmozaïek gaan we op zoek naar sporen van deze radicale kernboodschap op andere terreinen dan alleen in de theologie. Naast een bezinning op de passie van Pasen (door ds. Edwin Delen) schetsen ds. Judith van Vooren, ziekenhuispastor Petra Schipper, en dr. Jurjen Wiersma elk vanuit hun eigen invalshoek hoe de paradox van Pasen ook in het gewone leven vruchtbaar gemaakt kan worden: *crisis als kans*, het einde als nieuw begin, onnavolgbaar schoon verwoord door Martinus Nijhoff in het gedicht "Memlinc" (uit *Vormen*, 1924):

Ernstig en eenzaam staat
Tussen de holten van
Hemel en aarde de man
Die Gods woorden verstaat,

Antwoord weet, maar nog zwijgt
Zo lang de vraag nog klinkt,
Wacht tot de wereld verzinkt
En een ster de zon overstijgt.

Hong'rend naar eeuwigheid
Brak hij zijn leven als brood,
Proefde in dit voedsel de dood,
Deed afstand, en houdt zich bereid.

Luisterend, zwijgend, en in
Vroomheid bereid: voorwaar,
Dit is geen einde nog, maar
Een voorgoed begonnen begin.

Namens de redactie,
ds. Dick WURSTEN.

Wat is opstanding?

Opstanding is het geloof
 Dat God ons niet loslaat
 Al mag het zo lijken dat we voor mensen en onze omgeving
 Afgeschreven zijn
 Ondergegaan, overrompeld door de machten van de wereld
 Die met een masker van rechtvaardigheid en redelijkheid
 Mensen onderschoffelen
 Opstanding is blijven doorgaan met datgene waar je in gelooft
 Al zul je zelf de oogst niet zien
 Al zul je zelf niet het begrip vinden
 Waar je op hoopte
 Niet de samenwerking ontmoeten die je verwacht
 De ogen om je heen neergeslagen
 In plaats van in contact
 En stemmen die zeggen: maar je bent alleen
 En je durft te zeggen
 Nee
 Ik ben alleen maar
 de eerste
 In Zijn naam

ds. Neeltje REIJNDERS,
 predikant te Brussel/Tervuren.

Denken te weten wat je niet weet...

Gevraagd naar de verschillen tussen protestantisme en katholicisme, antwoordde een theoloog met drie woorden: “een vrouw (Maria), een man (de Paus), een zaak (het Avondmaal)”.

Die theoloog had Johannes Calvijn kunnen zijn. De grote reformator bracht immers ook populariserende traktaten op de markt. In heldere taal, eenvoudig geschreven en begrijpelijk voor iedereen. Op het hoogtepunt van de discussie over de transsubstantiatie (“het toppunt van schaamteloosheid bij de monniken, en van domheid bij de leken” – dixit Voltaire) zet Calvijn zijn gedachten over het avondmaal op papier. Zijn project is simpel: niet-specialisten op korte en niet-technische wijze inwijden in de geheimen ervan. Niet de theologie staat hierbij voorop, maar het “sursum corda” (verheft de harten). Vandaar vijf hoofdstukjes met praktische vragen: “Met welk doel stelde de Heer het sacrament in? Welke vruchten en nut schenkt het ons? Welk gebruik is legitiem? Met welke vergissingen en superstities werd het avondmaal besmet? (een polemiekt tegen de mis) Wat is de insteek van de avondmaalsdiscussie onder diegenen (hij bedoelt de protestanten) die het licht van het evangelie weer op de kandelaar hebben willen zetten?”

Het is een klein en helder boekje, met simpele vragen. Kent u echter de antwoorden? Calvijns 500ste geboortedag aangrijpen om het eens te herlezen, is misschien nog zo gek niet. Dwaas en onprotestants is het om te geloven zonder te willen weten, maar is het niet nog dwazer om te denken dat je weet, wat je niet weet?

Dr. Guy LIAGRE

Het oude moet voorbijgaan

‘Dit is het begin van het einde’, zei Dietrich Bonhoeffer tegen Willem Visser ’t Hooft, de eerste secretaris-generaal van de Wereldraad van Kerken, toen zij elkaar ontmoetten in de herfst van 1941 in Zwitserland. Het was midden in de Tweede Wereldoorlog. Het Duitse leger zette zijn opmars voort en was aan de winnende hand in Rusland. De 35-jarige Bonhoeffer wist wel beter, sprak het zo-even geciteerde zinnetje en voegde eraan toe: ‘Daar komt Hitler nooit meer uit’.

Visser ’t Hooft reageerde verbaasd en vroeg door: ‘Waarvoor bidt u eigenlijk onder de huidige omstandigheden?’ Bonhoeffer antwoordde: ‘Als u het wilt weten, ik bid voor de nederlaag van mijn land, want ik geloof dat dat de enige mogelijkheid is om te boeten voor al het leed dat mijn land in de wereld heeft aangericht’.

Kerkelijke oppositie

Als Hitler eind januari 1933 de macht grijpt in Duitsland en het Derde Rijk begint, helpt Bonhoeffer bij de organisatie van de kerkelijke oppositie. Hij verzet zich tegen pogingen van de nazi-autoriteiten de kerken gelijk te schakelen, lees: voor het karretje van de staat te spannen. Bonhoeffer houdt in april 1933 een opzienbarende lezing over de kerk en het joodse vraagstuk, *Die Kirche vor der Judenfrage*, en moedigt de kerk aan zich het lot van joden aan te trekken en, zonodig, een spaak te steken in het vliegwielt dat het staatsmechanisme aandrijft.

In 1935 wordt hij rector van het predikantenseminarie van de Belijdende Kerk (BK) in Finkenwalde bij Stettin in het toenmalige Oost-Pommeren. Dit seminarie wordt in 1937 gesloten op last van de Gestapo, de geheime staatspolitie. Het werk gaat door in illegale groepsvicariaten. Bonhoeffer ziet kans zijn boek *Nachfolge / Navolging* te publiceren, een studie over de Bergrede en de navolging van Jezus. In 1939 kan hij het roerige Europese continent verlaten; hij wordt uitgenodigd gastcolleges te geven aan het Union Theologisch Seminarie in New York waar hij het jaar 1930 ook al doorbracht. Een carrière in Amerika ligt op hem te wachten.

Hij verlaat Berlijn op 2 juni 1939, ontmoet in Londen zijn tweelingzuster Sabine en haar man Gerhard Leibholz en gaat in Southampton aan boord van de ‘Bremen’. Velen blijven verweesd achter, onder anderen de studenten die hij opleidde aan het seminarie van de BK. Het lijkt op vluchtgedrag, maar gauw begint het te knagen en komt het zelfverwijt. Is hij te goeder trouw en hoort hij niet in Duitsland te zijn? Hij ziet in dat hij een fout heeft gemaakt.

Aan Paul Lehmann, zijn docent op Union, schrijft hij dat hij terug moet naar Duitsland om daar zijn werk te hervatten. Zijn vaderland heeft leraren en leiders nodig. Aan Reinhold Niebuhr, een andere leermeester op Union, schrijft hij eind juni 1939 dat de christenen in Duitsland voor een vreselijk dilemma staan: of bereid zijn de nederlaag van hun land te aanvaarden en daarmee het voortbestaan van de christelijke beschaving of bereid zijn voor de overwinning van hun land te vechten en daarmee voor de ondergang van de beschaving. Bonhoeffers eigen keuze staat vast. Hij wil niet veilig aan de kantlijn van de geschiedenis blijven staan en besluit terug te gaan. Lehmann brengt hem naar de haven. In de nacht van 7 op 8 juli 1939 verlaat het stoomschip New York. Bonhoeffer keert huiswaarts en gaat ‘dem Krieg entgegen’, de oorlog tegemoet.

‘Sinds ik op de boot zit is de twijfel over de toekomst opgehouden’, noteert hij in zijn dagboek dat hij bijhoudt tijdens deze Amerikaanse reis. Hij kan opgelucht denken aan de afgebroken tijd in Amerika en vindt steun bij het 71e vers van Psalm 119, zijn dierbaarste Psalm: ‘Het is mij goed, dat ik verdrukt ben geweest, opdat ik uw inzettingen zou leren’.

De bom van Stauffenberg

Hij wil Duitslands lot (en dat van Europa) delen. Vanaf 1940 doet hij mee aan de samenzwering, de ‘Verschwörung’, tegen Hitler. Hij wordt koerier van een verzetsgroep in de ‘Abwehr’, de inlichtingendienst van het Duitse leger, de ‘Wehrmacht’. In april 1943 wordt hij aangehouden en geïnterneerd in de Wehrmachtsgevangenis van Berlijn-Tegel. In zijn cel maakt hij aantekeningen en schrijft brieven, materiaal dat later door

zijn vriend en leerling Eberhard Bethge wordt gebundeld in *Widerstand und Ergebung / Verzet en Overgave*, zijn beroemde boek.

Dietrich Bonhoeffer

Zeker is dat lang niet elke Duitser een gewillige beul van Hitler was. Velen moesten hem niet en zagen zijn trawanten, zoals Goebbels, Göring en Himmler, absoluut niet zitten. Hoewel zij principieel gezagsgetrouw waren, werd hun afkeer van een aanslag op Hitler geleidelijk kleiner. Men stak de kop-

pen bij elkaar. Hier en daar ontstonden werkgroepen; verzetshaarden is een te groot woord. De 'Kreisauer Kreis', de groep rond Helmuth James von Moltke, advocaat in Berlijn en groot-grondbezitter te Kreisau in Silezië, werd de bekendste. Terwijl deze groep vooral aan reflectie deed en zich bezon op volksverheffing na de oorlog, wilden oud-officier Stauffenberg en zijn medestanders liever actie. De Führer moest worden verdreven en in juli 1944 moest het gebeuren; de tijd drong. Op dit moment draait de film *Valkyrie* in de Belgische bioscopen, een recente verfilming van de aanslag van Stauffenberg die met andere samenzweerders de macht probeert te grijpen. Dit terzijde.

Claus Schenk von Stauffenberg, een kolonel die zwaar gewond terugkeerde uit Afrika en in Berlijn een hoge functie kreeg op een ministerie, zou een bom plaatsen in het hoofdkwartier waar Hitler gewoon was te vergaderen. Het werd een fiasco. De bom ging op 20 juli 1944 niet af. Weer mislukte een aanslag op het leven van Hitler; de man liep slechts een paar schrammetjes op. De Gestapo zon direct op wraak. Huiszoekingen werden gedaan, arrestaties volgden en documenten werden gevonden. Uit bepaalde documenten bleek Bonhoeffers betrokkenheid bij de 'Verschwörung' klip en klaar. Zijn lot was nu bezegeld. Hij werd overgeplaatst naar de Gestapokelder aan de Prinz Albrechtstrasse in Berlijn. In februari 1945 werd hij naar het KZ Buchenwald bij Weimar vervoerd, daarna op transport gesteld naar Schönberg en ten slotte naar het KZ Flossenbürg gebracht. Op 9 april 1945 wordt Dietrich Bonhoeffer opgehangen door de Gestapo. Hij is 39 jaar geworden.

durven onder een dictatuur. Terecht. Een kritische kanttekening is echter op zijn plaats. Het motief van hen die Hitler uit de weg wilden ruimen was in de regel niet dat men hem een boef of crimineel vond. Men was diep verontwaardigd doordat hij de oorlog verloor en zijn eigen volk zoveel leed berokkende. Dat miljoenen mensen omkwamen in kampen of stierven als slaven deerde hun minder. De meeste samenzweerders koesterden patriottische en nationalistische gevoelens, misschien met uitzondering van Moltke en Stauffenberg. Democratische oogmerken waren hun dikwijls vreemd. Een groot en sterk Duitsland, geleid door een hechte elite, stond hun voor ogen in het Europa van de toekomst.

Bonhoeffer dacht anders over de toekomst van zijn land en zijn continent. Hij dacht in termen van rechtvaardigheid en verzoening. Van continuïteit kon geen sprake zijn; eerst moest het oude voorbijgaan. Kon het nieuwe aanbreken? Dat kon alleen door de kelk van de nederlaag volop te drinken. Duitsland mocht zich niet onttrekken aan schuld maar moest boeten voor wat het had misdaan. Schuld en boete. 'Wij moeten worden bestraft', vond hij. Alleen dan kon de crisis waarin zijn vaderland de wereld had gestort ten goede keren en konden nieuwe kansen worden benut.

'Dit is het einde – voor mij het begin van het leven'. Het zijn zijn laatste woorden geweest. Hij sprak ze uit voordat hij werd opgehangen in Flossenbürg. Het is een stil getuigenis van hoop op leven uit dood, op vergeving na zonde en berouw, op vrede na oorlog. Bonhoeffer drukte het spoor van Jezus van Nazareth en het bergredechristendom. Dàt gunde hij kans van slagen.

Prof. dr. Jurjen WIERSMA,
Brussel.

Het oude moet voorbijgaan

Stauffenberg en zijn gezworen kameraden zijn bejubeld en als helden vereerd. Wat een moed, je moet maar

Bemiddeling als weg doorheen de crisis

De crisis beschouwen als een groeimoment of groeikans

In ieder samenleven van mensen komen spanningen, onbegrip en ruzie voor. Deze situaties kunnen meer of minder ernstig en diepgaand zijn. Sommige conflicten duren slechts enkele minuten en lossen zich schijnbaar vanzelf op, andere zijn hardnekkig en maken een normale omgang tussen mensen moeilijk of onmogelijk. Eigenlijk mag je ieder conflict, hoe klein of groot ook, beschouwen als een crisis. Onder crisis versta ik die situatie waarbij een systeem uit evenwicht raakt. Het is precies dat ontbreken van het evenwicht dat mensen ertoe dwingt een beslissing te nemen, de bakens te verzetten, zich opnieuw te oriënteren, keuzes te maken. Ons woord 'crisis' vindt zijn oorsprong in het Griekse werkwoord 'krinomai' met als betekenis scheiden, schiften, beslissen, beslechten, richten, oordelen.

Ten onrechte wordt een crisis als perse negatief beschouwd. Eerder zou je de crisis neutraal of positief mogen noemen. Zonder crisis versteent immers ieder systeem. Beweging, ontwikkeling, nieuwe inzichten en nieuwe ontmoetingen brengen een systeem uit evenwicht, in crisis, en nodigen uit tot het vinden van een nieuw evenwicht. In die zin kun je de crisis beschouwen als een groeimoment of groeikans. Ik herinner me in een interview over 'gemengde huwelijken' eens gezegd te hebben dat het goed en verstandig is om in het begin van een relatie al flink en goed te ruziën en de crises niet uit de weg te gaan. Op die manier weet je vrij snel of een relatie groeicapaciteiten heeft of gedoemd is te verstarren of te breken.

Ik ga dus uit van een positieve benadering van het conflict. Een conflict ontstaat wanneer verschillende inzichten, belangen, manieren van denken en leven elkaar tegen komen in eenzelfde setting. Een voorbeeld: Peter en Anita hebben zeer verschillende visies op opvoeding. Toch bestaat er tussen hen geen conflict over de opvoeding van kinderen zolang het bijvoorbeeld niet gaat over hetzelfde kind. Ze kunnen wel in conflict raken wanneer ze beiden deelnemen aan een discussie over opvoeding of wanneer het gaat over de opvoeding van een kind waarvan zij beide de opvoeders zijn. In zo'n geval wordt het systeem waartoe ze behoren in bewe-

ging gebracht en kan uit evenwicht raken. Door met elkaar te praten, naar elkaar te luisteren, standpunten duidelijk te maken en te verdedigen kunnen de posities veranderen totdat ze opnieuw in evenwicht komen. Het idee hierachter is het uitgangspunt dat ieder systeem in principe uit is op een evenwicht en steeds dat evenwicht zal zoeken (homeostase).

Bij deze positieve benadering van het conflict gaan we er tevens van uit dat de confrontatie met de ander kan helpen je eigen standpunt scherp te stellen, te preciseren en eventueel ook bij te stellen nadat je andere en nieuwe standpunten en gezichtspunten hebt ontdekt die je gesprekspartner vertegenwoordigt, verdedigt en toelicht.

Grote mensen die er niet uitkomen gaan naar een rechter

Deze positieve benadering van het conflict of de crisis is echter lang niet altijd mogelijk. Wanneer mensen onvoldoende het gevoel hebben in een veilige omgeving te zijn en niet gerespecteerd worden in wie ze zijn en wat ze nodig hebben zullen ze hoofdzakelijk proberen zich te verdedigen. Luisteren naar de ander wordt in zo'n situatie erg moeilijk. Wanneer mensen zich bedreigd of miskend voelen zullen ze alles op alles zetten om hun gelijk te bewijzen en hun rechten en belangen veilig te stellen. Ook dan is er weinig ruimte om echt te luisteren naar de argumenten en gevoelens van de ander. Vertrouwen, in jezelf en in de ander, is dus een basisvereiste voor het positieve verloop van een conflict.

Wanneer het vertrouwen zo geschonden is dat een positieve benadering onmogelijk lijkt, doen mensen vaak een beroep op iemand van buiten hun systeem om te beslissen, te oordelen. (krinomai). Kinderen die ruzie maken en er niet uitkomen proberen steun te zoeken bij ouders en opvoeders. Grote mensen die er niet uitkomen gaan naar een rechter. In beide gevallen hopen ze dat deze buitenstaander/derde een beslissing zal nemen die in hun voordeel uitvalt. Tegelijkertijd geven ze hun zaak uit handen. Ze hebben relatief weinig invloed op het nieuwe evenwicht dat gevonden moet worden. Vaak heeft niemand na zo'n externe tussenkomst het gevoel dat de beslissing die genomen werd juist is. De relatie

tussen de vechtende partijen is ook lang niet altijd hersteld om van verzoening der partijen maar te zwijgen. De Belgische wetgever heeft deze frustrerende onderzinking beantwoord met 'de wet van 21 februari 2005 op de bemiddeling' die inmiddels een plaatsje vond in deel VII van het Gerechtelijk wetboek dat geheel aan deze materie gewijd is. Bemiddeling heeft zo een uiterst belangrijke plaats gekregen als één van de alternatieve manieren om conflicten op te lossen.

De rechter kan een bemiddeling voorstellen, maar ook de partijen kunnen voorafgaand aan een rechtszaak maar ook tijdens de rechtszaak besluiten tot een bemiddelingsprocedure. In dat geval wordt de behandeling van de zaak voor de rechtbank opgeschort. Niet enkel familiale materie kan onderwerp zijn van een bemiddeling maar ook de meeste andere zaken.

Meervoudig partijdig en empathisch betrokken

De bemiddelaar vervult, net als de rechter of de ouder van de ruziënde kinderen, een rol van 'derde', buitenstaander. Het grote verschil is echter dat de bemiddelaar ook 'meervoudig partijdig' is. Dat betekent dat zij/hij beurtelings een grote betrokkenheid toont met beide cliënten. Juist deze empathische, dus invoelende betrokkenheid maakt dat er een sfeer van vertrouwen kan groeien/ontstaan waarin de cliënten elkaar kunnen duidelijk maken welke hun noden en behoeften zijn, welke belangen voor hen spelen in dit conflict en welke oplossing voor hen aanvaardbaar zou zijn. Bemiddeling beoogt steeds de mogelijke oplossing van een concreet probleem, waarmee het duidelijk onderscheiden is van

Boekbespreking

"Mediation" in het pastoraat

Mediation is 'in'. Tegenwoordig kun je voor allerlei conflicten de professionele hulp van een mediator, een bemiddelaar, inroepen. Vaak is dit een goed alternatief voor een rechtsprocedure. Vroeger werd de bemiddelende rol niet door professionele *mediators* vervuld, maar door personen die vanwege hun functie een neutrale plaats bekleedden tussen de vechtende partijen. Zo kon de schoolmeester, de huisarts, de wijkagent, maar ook de pastoor of de predikant erbij geroepen worden om de partijen te helpen om tot een vergelijk te komen. Nu *mediation* een apart vakgebied is geworden zou je bijna vergeten dat pastoraal werkers, naast pastor, bijna 'van nature' ook *mediators* zijn, in die zin dat zij steeds de 'verzoening' beogen tussen mensen. Maar met de professionalisering van de bemiddeling dienen ook pastores zich degelijk voor te bereiden op hun rol als *mediator*. Daartoe is dit boek een hulpmiddel. De schrijvers bezinnen zich eerst op enkele grondbegrippen als pastoraat, conflict en *mediation*. Daarna wordt de *mediation* in christelijk perspectief geplaatst als mogelijkheid voor mensen om weer te leven als verzoende en verzoenende mensen. Vervolgens besteden de schrijvers aandacht aan de specifieke mediationvaardigheden die bruikbaar zijn in het pastoraat. Zij wijzen daarbij met name op de mogelijkheden die de transformatieve *mediation* biedt omdat deze in het bijzonder relatiegericht is. Regelmatig wijzen ze op de specifieke plaats van de pastoraal werker en de moeilijkheid om van rol te wisselen. Het moet voor alle betrokkenen immers duidelijk zijn wanneer een pastor optreedt als *mediator*. Bijzonder interessant voor pastoraal werkende is het hoofdstukje over familiesystemen. In het pastoraat ontmoeten we namelijk regelmatig conflicten die al generaties lang meegaan en het gemeentelven soms negatief beïnvloeden.

Het boek biedt een theoretisch kader, aangevuld met praktische oefeningen. Het lijkt vooral zeer geschikt als beknopte handleiding voor hen die hun mediatievaardigheden willen aanscherpen en willen oefenen bijvoorbeeld binnen een intervisiegroep. Aanbevolen voor iedere pastor die zijn of haar bemiddelende rol serieus wil nemen.

ds. Judith VAN VOOREN

(Verscheen eerder in FIER. Met dank overgenomen).

"Mediation" in het pastoraat.

Lies Brussee-van der Zee en Annelies Klinefelter-Koopmans. Boekencentrum 2008. 159p. € 18,50 - ISBN: 978 90 239 2292 6

een familiale therapie, en het heeft tot doel het creëren of bewaren van een minimaal goede verstandhouding waardoor de cliënten ook in de toekomst met elkaar in gesprek kunnen blijven. Het moge duidelijk zijn dat niet de bemiddelaar het probleem oplost of een regeling voorstelt, maar dat de cliënten zelf, daarbij geholpen door de bemiddelaar, tot een oplossing of regeling komen die voor beiden aanvaardbaar is.

Conflicten bijleggen met het oog op een verzoend samenleven

Bemiddeling is bij uitstek een benadering die binnen een christelijke levensvisie past. Ten eerste omdat ook in de Bijbelse verhalen de crisis meestal wordt opgevat als een beslissende kans. Een moment in je leven waarop je andere, nieuwe en hoopvolle wegen kunt gaan (denk bijvoorbeeld aan Jona die op verschillende momenten van zijn leven in een crisis terecht komt die hem noodzaakt zich opnieuw te oriënteren op zijn leven en roeping). Ten tweede omdat in de Bijbel de verzoening centraal staat. Verzoening tussen mensen en God maar ook de verzoening tussen mensen onderling. (o.a. 2 Korintiërs 5: 19 - 21). Van de gemeente wordt dan ook de bereidheid gevraagd om conflicten niet te laten voortwoekeren waardoor relaties verzieken, maar om conflicten bij te leggen met het oog op een verzoend samenleven van de leden. Mensen worden daarbij aangesproken op hun verantwoordelijkheid en op hun menselijke vaardigheid om vergissingen te erkennen en posities bij te stellen. Bovendien wordt van gelovigen gevraagd om niet enkel op het eigen heil gericht te zijn maar ook oog te hebben voor de situatie en nood van de ander.

In de Doopsgezinde of Mennonitische gemeenten heeft men dit aspect van het christelijke geloof bijzonder be-

nadrukt. Net zolang spreken met elkaar tot een oplossing wordt gevonden waarbij ieder tot zijn recht komt en zoeken naar consensus is bijvoorbeeld vaak de wijze van besluiten in deze kerken. Het is niet toevallig dat precies vanuit deze Mennonitische hoek een centrum in Brussel is opgericht voor vredesopvoeding en bemiddeling. (Mennonieten Centrum te Brussel). In Nederland schreven Lies Brussee-vander Zee en Annelies

Klinefelter-Koopmans, beiden afkomstig uit de Doopsgezinde traditie, een boek over bemiddeling of *mediation* in het pastoraat.

Concluderend: kiezen voor bemiddeling om samen door een crisis te komen, is vaak een zinvol alternatief voor lang aanslepende rechtsprocedures of voor een dodelijk zwijgen. Niet alleen kun je samen zoeken naar een aanvaardbare oplossing, bovendien bestaat er een reële kans dat mensen gaandeweg elkaar weer kunnen beschouwen als medemens. En dat is meer dan het winnen van een zaak, het is het winnen van een relatie. Juist daarom mogen we bemiddeling beschouwen als een uitgesproken bijbelse manier van omgaan met elkaar.

Ds. Judith VAN VOOREN,
predikant te Vilvoorde en Familiaal bemiddelaar (op-
leiding aan de UCL, Louvain-la-Neuve).

***De redactie van Kerkmozaïek en
het personeel van de kerkelijke administratie
wensen u een gezegende Paastijd toe.***

Pasen als ultieme crisis, Pleidooi voor Passie

Toen de redactie me vroeg iets te schrijven over Pasen als crisis, dacht ik aan twee bijbelteksten: neem dan deze beker van mij weg (Mc. 14:36 en Lc. 22:42) en bevangen door angst en schrik (Mc 16:8).

Angst en crisis

Angst vooraf en angst achteraf. Pasen omgeven door angst. Als je een crisis verstaat als een beslissend moment dan geven de genoemde teksten weer waar het om ging met Pasen. Voor Jezus en voor de leerlingen. Een crisis. Bij Lucas is er een engel nodig om Hem te bemoedigen en bij Marcus bidt Hij op zijn minst tot twee keer toe hetzelfde. Lijden, dood, de foltering van het kruis, dat horen we met Pasen. Dan is het gebed in Getsemane op zijn plaats. We lezen van een crisis die wordt geboren uit angst. Een angst die de tekst laat horen en zo ook laat staan. *Niet mijn wil, maar Uw wil.*

Geïnterpreteerde geschiedenis

Het lijdensverhaal wordt door de verschillende evangelieschrijvers nauwgezet en uitvoerig beschreven en dan wil je als lezer af en toe wel eens historisch zeer interessante vragen stellen. Maar Pasen gaat om meer dan wat er allemaal toen en dan gebeurd is en wat niet. Pasen is de kern van het belijden van de kerk, het is geïnterpreteerde geschiedenis. Geen naakte feiten, maar betekenisvolle verkondiging. Meer nog, het is kritiek op de geschiedenis. Dat te zeggen, is zeggen dat Pasen crisis is, ultieme crisis. Ultiem, want zo ultiem dat afgrond en hemel ermee gemoeid zijn, dood en leven, mens-zijn tout court. De afgrond recht in de ogen kijken hoort bij het leven, dood hoort erbij. Door elkaar geschud door woestijn en wildernis, door de afgrond, door het stof van de kosmos, door de terreur van de onverschilligheid en de berusting.

Crisis en kans

Pasen is geen gemakkelijke crisis, het is geen zalvend en zacht ritueel. Alsof we niet meer weten van de nood. Kruis en opstanding blijven staan als teken, als samenvatting van hoe het niet moet en hoe het zal kunnen. Dat is de paradox van Pasen, namelijk dat ze een crisis is verweven met de tragiek van mens-zijn. Angst, dood aan de ene zijde en leven en liefde aan de andere. Dat je die niet kan scheiden, maakt het ingewikkeld, maar zeker boeiend.

En tegelijk is de crisis van Pasen een kans. Dan begrijp ik dat je Pasen als kans kunt aangrijpen om verder te mogen, verder te kunnen: een beslissend moment dat je doet opstaan om opnieuw te beginnen.

Pasen als crisis, in de zin van kritiek op een bepaald gods- en mensbeeld en tegelijk ook een kans die je grijpt uit Passie.¹

Kritiek op een bepaald godsbeeld

De Gekruisigde en Opgestane Heer staat in het centrum van de christelijke identiteit en in die zin is Pasen een kritiek op een bepaald godsbeeld.

Het is een kritiek op de god als held van het activisme, van macht en succes, van vooruitgang en maakbaarheid. Deze god is een cynische god, koud en onverschillig. Een apathische god, een afgod geboren in een samenleving waar lijden en mislukking geen plaats hebben. Een god die tegen de Godverlatenheid en de vernedering van het Kruis ingaat. Het is een god die zweeft boven het lijden en de tragiek van het menszijn. Een god die niets van doen heeft met de mens. Het is de *Niet-Bewegende...de zeer heldere nevel die geen lichaam is, die geen figuur, vorm, gewicht, kwantiteit of kwaliteit heeft en niet ziet, niet hoort, noch onderhevig is aan gevoel...*² Zo omschrijft Umberto Eco hem als het mysterie van de absolute stilstand in de Tempel van de Wetenschap. Het is een oude god, de apathische god.

Hij staat al eeuwen stil met dezelfde berekende rationaliteit. Zonder gezicht en zonder kennis van de dans van dood en leven. Hij kan niet dansen, want beweegt niet als de mens hem uitnodigt. Het is de god die in de stilte van de woestijn de schreeuw van de mens niet hoort. Hij is geboren uit de gedachte aan alles wat niet menselijk is. Deze god is onmenselijk en kent geen passie. Hij kent de mens niet, maar helaas kent de mens hem wel.

Kritiek op een bepaald mensbeeld

De mens die controle wil uitoefenen op de wereld, de mens die weet heeft van maken en niet van scheppen. De mens die de andere mens niet ziet noch kent. De mens die toekomst enkel ziet als maakbaar, die de hoop

niet leeft en droomt, maar uitvindt. Een mens zonder verbeelding, een apathische mens. Apathisch, want zonder zorg en angst. De mens die lijden, nood en verandering niet kan plaatsen, tenzij als een mislukking. Cynisch, koud en onverschillig gaat hij aan zijn medemens voorbij. Het is de mens die niet kan dansen, want hij kent geen passie. Hij wil ontsnappen aan de tragiek door niet te bewegen.

Pasen is een kritiek op dit gods- en mensbeeld. Een samenleving in crisis, een apathische samenleving heeft de kritiek van Pasen nodig.

De gekruisigde God, de Passionele God belijden is de passionele mens verkondigen.

God lijdt, want de mens lijdt

Waarom is er sprake van angst in het Evangelie? Wel, omdat er passie verkondigd wordt. In de Bijbel lezen we dat God geraakt wordt door de mens. God kan gekwetst worden. We lezen van een gewelddadige dood, geen gewone dood. We lezen van Gods zelfvernederings. We horen van een passionele God. God sterft aan het Kruis, niet enkel om de dood van de mens, maar om de godverlaten mens. God lijdt, want de mens lijdt. Pasen is crisis als kritiek op een apathische god en een apathische mens.

God toont met Zijn lijden de kracht van Zijn liefde en de mens vindt met die kracht hoop tegen verbittering.

Passioneel

Zonder de passie van Pasen loopt God aan de mens voorbij en de mensen aan elkaar.

Pasen is een pleidooi voor een passionele mens, de mens die buiten zichzelf treedt naar zijn medemens. De mens die weet heeft van liefde. Zo is Pasen crisis in de zin van

een kans tot passioneel leven.

In het Kruis zien we de geschiedenis van God met de mens, een passionele geschiedenis. Pasen is, zou je kunnen zeggen, het kritisch punt van de Bijbel, of op zijn minst van de Bijbelse verkondiging. Uiteindelijk want het gaat om woestijn aan het begin en paradijs, de tuin aan het eind. Pasen is waar hemel en aarde elkaar passioneel raken.

Utopie

Onverschilligheid en oppervlakkigheid overwoekeren het leven tot een eindeloze woestijn. De alledaagsheid wil niet weten van crisis. Crisis veronderstelt kritiek op het bestaande. En daarom is Pasen kritisch omdat het in bijbelse zin utopisch is, om dan toch ook dit beeld even te gebruiken als afsluiting. Utopie als kritiek op het bestaande, als droom en als hoop. Utopie die ontsnapt aan de naakte feiten omdat ze de geschiedenis betekenis geeft. Omdat ze ons hopen en dus leven glans geeft. Utopie als mysterie en geheim in een cultuur van 'doe maar gewoon'.

Pasen als crisis is de kans om de utopie van de passie te laten spreken.

ds. Edwin DELEN,
predikant te Vilvoorde.

¹ Met dank aan het artikel *De gekruisigde God en de apathische mens* van Jürgen Moltmann in *idem*, Het experiment hoop, Ambo, 1974.

² Umberto Eco, *De slinger van Foucault*, Bert Bakker, 1991, p. 11

Televisieportretten rond gezin en geloof

In de week voor Pasen – de Goede Week – is er op VRT/Canvas in het programma *Ter Zake* een vierdelige portrettenreeks rond gezin en geloof te zien. In elke reportage wordt één gezin met een andere religie of geloofsovertuiging geportretteerd: Katholieken, Moslims, Joden en Protestanten. Regisseur en journalist Bert Beckers: “Het gaat om mooie, integere en positieve portretten, waarbij we vooral proberen te doorgronden welke rol het geloof of de overtuiging in het leven van de gezinnen speelt: wat ze eraan hebben, welke vragen ze erbij hebben, welke visie ze daardoor hebben op hun leefwereld van vandaag en de actualiteit, hoe ze omgaan met reacties van anderen op hun overtuiging en hoe ze hun overtuiging uitdragen aan de kinderen, en hun leefomgeving”. Het zijn dus kortere reportages in het programma *Ter Zake* die op maandag 6, dinsdag 7, woensdag 8 en donderdag 9 april om 20.15 uur worden uitgezonden via VRT/Canvas. Welke volgorde de portretten zullen hebben en met welk protestants gezin we zullen kennismaken, is bij het schrijven van dit berichtje nog niet bekend.

Ruud FOPPEN, Mediaconsulent VPKB.

Levenscrisis

Niet alleen economieën geraken in een crisis, mensenlevens kennen dat ook. In een psychische crisis belanden kan zelfs iedereen overkomen. Hoe kun je dit begrijpen, wat is het en hoe komt het, en is er nog leven na een crisis?

Crisis komt nooit alleen

Zoals er verschil is tussen recessie en een economische crisis, zo is er een gradueel en kwalitatief onderscheid tussen een emotionele schok en levenscrisis. Je kunt het vergelijken met het verschil tussen een slag in het gezicht en knock-out. Van het eerste ben je even niet goed, maar het valt op te lappen en je kunt verder. Het tweede haalt je onderuit en verandert de loop van de omstandigheden. Dit kan gebeuren als reactie op een hele erge tegenslag zoals ontslag, “slecht nieuws” over een ongeneeslijke ziekte, verlaten worden door de partner of getriggerd door een schijnbaar futiele aanleiding, die net de spreekwoordelijke druppel vormt. Maar even zo vaak sluipt een crisis er ongemerkt in. De omgeving begrijpt dan niet altijd “wat het probleem is”. Wat iemand in crisis brengt, is niet te meten of te beoordelen door een ander. Een crisis komt nooit alleen, maar altijd vanuit discontinuïteit op allerlei terreinen.

Crisis raakt je identiteit

Mensen die het meemaken ervaren het als: iets niet meer te boven komen, vast raken, aan de grond zitten, geen perspectief meer zien. De wereld stort in, de grond zakt weg onder je voeten. Je zit vast in een negatieve spiraal, je hebt alles geprobeerd of je zou niet weten hoe je hier tegenop kunt omdat het te erg is. Bij een abrupte crisis voel je de schok, verdoving, een allesoverheersend innerlijk verzet, een allesverlammende onmacht; in een geleidelijker ontstane crisis nemen psychosomatische blokkades het over, je vervalt in uitputting of je wil het liefst hard wegllopen van alles, het wil niet meer. Zo’n crisis kan zich fysiek uiten, bijvoorbeeld in een burn-out, maar ook relationeel. Je bereikt elkaar niet meer, er valt niet meer te praten, relativiseren en redelijkheid zijn niet meer mogelijk, je zit muurvast, alles maakt je kwader of bitterder. Een crisis raakt je identiteit: je bent jezelf kwijt, je weet het niet meer, je wilt iets helemaal anders (loopbaan, uiterlijk, huis) vanuit een onrust en onbehagen met je leven op dat moment. Mensen ko-

men in therapie met: “Ik heb alles om gelukkig te zijn, maar ik weet met mijzelf geen blijf.”

Essentie van een levenscrisis is, dat alles wat tot dusver hielp om de wereld en zichzelf te begrijpen en te hantieren, niet meer voldoet. Het is de teloorgang van het vertrouwde referentiekader. Daarom gaat een levenscrisis zo diep. Zelfs als je dat zelf niet door hebt en de oplossing van je onbehagen in lapmiddelen zoekt. Mensen kunnen lang doorgaan in de gedachte dat dit wel overgaat, terwijl hun leven strop raakt.

Het zwarte gat

Voor een beter begrip kan het helpen om drie soorten crisis te onderscheiden: verwerkingscrisis, relatiecrisis en ontwikkelingscrisis. De laatste vorm hoort bij het leven. Erik Erikson beschreef hoe de menselijke ontwikkeling van baby tot bejaarde in fasen verloopt via crises die zelfs nodig zijn om het vorige te doorwerken voordat je naar het volgende kunt. Puberteit, midlife en legeren-syndroom zijn hiervan bekende voorbeelden. In die zin is een crisis een overgangsfase van jezelf kwijt zijn en op een andere manier zoeken. Je verwisselt als het ware van huid, omdat de vorige niet meer voldoet. Dit houdt ook een verlies aan illusies in. Vooral de midlife fase markeert een overgang van gevoel van kunnen opbouwen naar een perspectief van stagnering en aftakeling. Chris Gastmans¹ benadrukt dat de mens in essentie een relationeel wezen is, dat zijn bestaansreden vindt in zorg en betrokkenheid. Als mogelijkheden hier toe wegvallen, komt men in het beruchte zwarte gat. Elke crisis heeft dus een relationele component.

Ten diepste is een crisis existentieel van aard. Ieder mens leeft vanuit een zeker basisvertrouwen, hoe minimaal ook. Als je ’s morgens wakker wordt, veronderstel je dat je benen het nog doen, dat je huis er nog staat, dat je naaste anderen er nog zijn. Zelfs in tijden van oorlog proberen mensen voort te leven. Een mens zoekt altijd

manieren om *iemand* te blijven, de menselijke geest te beschermen. Die manieren kunnen voor een ander banaal lijken, maar alleen die persoon zelf weet hoe wettelijk die zijn voor zijn identiteit. Als nu één of meerdere van die fundamentele zekerheden wordt aangevalen, stort je wereld in.

Uitlopers van crisis

Hoewel een crisis vraagt om herziening van basiszekerheden, komt niet iedereen daartoe. De volgende uitlopers van crisis komen voor:

- depressie: er niet tegenop kunnen en afhaken, niet als keus maar vanuit onmacht.
- Ontkenning: vluchten, compenseren, maskeren (gamen, de zelfstandig geworden kinderen blijven controleren, cosmetische ingrepen), slachtofferrol.
- Verbittering: passieve agressie, machteloos verzet. Dit gebeurt bijvoorbeeld als men zich overmatig gegeven heeft met hoge verwachtingen en idealen: lege-nest-syndroom, Messiascomplex. "Ik heb alles gedaan en zie wat mijn dank is."
- Breuk: relatiebreuk, echtscheiding, scheuring, opheffen samenwerking of organisatie.
- Apathie, lethargie, ontzieling.
- Herzien van het referentiekader.

Crisis wordt kans

Dit laatste is evenmin als de andere reacties een rationele keuze. Veel mensen geven aan, *het zou me te zijn* om op de ene manier te vechten, dat ze uit miserie en met de moed der wanhoop een andere manier gaan proberen. Een goed voorbeeld hiervan is de verloren zoon. Varkenshoeden leverde hem geen overlevingskansen op, maar toonde aan hoe zijn zelfgekozen levensstijl was vastgelopen. Er zat maar één ding op om niet dood te gaan: opstaan en terug naar de vader gaan, deze keer niet als zoon, maar als knecht. Uit overleving gooide hij het over een andere boeg. Dit geeft aan dat er nog iets in hem was dat verder wilde, dat in elk geval in leven wilde blijven en het niet opgeven. Meestal komt men maar tot dit verder-willen door een dal heen van verlies van illusies en hierover treuren en rouwen. Je stelt je verwachtingen bij en stelt je dan maar daarop in. Een crisis wordt kans naarmate de persoon in crisis in staat is om de realiteit zoals die nu is onder ogen te zien, te erkennen en te doorleven hoe ingrijpend de verliezen voor hem zijn en toch verder te willen, maar op een andere manier. Soms is dit een keuze, meestal uitvloeisel van een groeiprocés.

Of iemand hiertoe komt heeft te maken met twee factoren die beide te maken hebben met veiligheid. Ten eerste is bepalend hoe rigide of soepel iemand zijn referentiekader tot dusver maakt en hanteert. Mensen met rigide persoonlijkheid voelen zich vaak onveilig. Andere factor is de steun en erkenning die men krijgt van de omgeving. Mensen die blijven steken in een crisis, tonen hoe ze op hun honger blijven zitten naar erkenning. Als niemand serieus neemt wat je doormaakt, moet je doen alsof het er niet is en dus de crisis uitstellen. Dit verklaart waarom zoveel overlevenden van de WOII pas na 60 jaar hun oorlogstrauma's begonnen te herbeleven. Of waarom zoveel adolescenten in hun puberteit blijven hangen, nu we geen collectief inwijdingsritueel meer kennen dat de overgang naar volwassenheid markeert.

Factoren in de tijdgeest maakten het tot voor kort ook moeilijk om een crisis tot kans te maken: de negatieve connotatie van wat bij het leven hoort, de uitvergroting in de media wat die connotatie versterkt, de veronderstelling dat het leven maakbaar en controleerbaar is en dat verwachtingen vanzelfsprekend geconsumeerd moeten kunnen worden. De economische crisis zou dit referentiekader duchtig kunnen bijstellen. Misschien komt er meer collectief begrip voor de moeite om ontslag en financieel bankroet te verwerken.

Crisis en je geloof

In crisis kun je je geloof kwijtraken zoals je jezelf en je hele oriëntatiekader kwijtraakt. Maar het kan ook een vangnet zijn (of worden) als alles wegvalt. Grote bijbelse thema's en herkenbare verhalen kunnen houvast en hoop bieden als onze persoonlijke wereld op zijn grondvesten schudt: exodus, ballingschap, opstanding, bevrijding, herschepping.

De vader van de verloren zoon bood hem een ander nieuw referentiekader dan als knecht in dienst treden: eerherstel als geliefde zoon die zich als nooit tevoren thuis mocht weten bij de vader. "Hij was dood en is weer tot leven gekomen."

Petra SCHIPPER,
Therapeut.

¹

Chris Gastmans en Linus Vanlaere: Cirkels van zorg; ethisch omgaan met ouderen; uitg. Davidsfonds 2005.

Jean Calvin, een jonge intellectueel wordt kerkhervormer

Deel 2: Geroepen om de kerk te dienen (ds. Dick WURSTEN)

Het wonderjaar 1533

Net op het ogenblik dat Calvin's *moment de gloire* lijkt aangebroken (zie vorige artikel), beginnen de panelen van zijn leven te schuiven en verandert de hele scène. In 1533 staat Parijs op z'n kop, niet vanwege Calvin natuurlijk, maar vanwege de koningin van Navarra, Marguerite, de zus van de koning. Zij had het bestaan om in het Louvre een predikant te laten preken tijdens de Vasten, die dingen had gezegd die heel erg leken op wat Luther in Duitsland ook had gezegd. Hij had het gehad over het belang van een oprecht en doorleefd geloof. Nog opvallender was waarover hij had gezwe- gen: met geen woord had hij gerept over boetedoenin- gen, vasten, bidden tot Maria en de heiligen, bedevaar- ten, speciale devoties etc. En het volk hing aan zijn lip- pen. Calvin's vriend, Nicolas Cop, rector van de uni- versiteit, besluit ook een duit in het zakje te doen. Tij- dens de openingsrede van het academiejaar spreekt hij de conservatieve fractie vermanend toe, zich beroepend op het evangelie. En zo is de bal aan het rollen gegaan, *de teerling* geworpen, maar op een heel andere manier dan verwacht en verhoopt.

Het rampjaar 1534

Als 1533 het wonderjaar van de hervorming in Frank- rijk is, dan is 1534 het rampjaar. Enkele extremistische hervormingsgezinden gooien roet in het eten, zodat de gunst van het volk en de koning zich tegen de gematigden keerde. Het resultaat is dat eind 1534 velen hals over kop het land moeten verlaten. Wat er in die periode in het hoofd en hart van Calvin is omgegaan, weten we niet. Het enige dat Calvin erover kwijt wilde later, is dat via een *subita conversio*, een onverwachte ommekeer, en wel om precies te zijn een ommekeer *ad docilitatem* (te verstaan als 'ontvankelijkheid om zich te laten on- derrichten): God heeft hem – naar eigen zeggen – los- gemaakt van ijdele wereldse zaken en in gericht op de studie van de echte belangrijke dingen, d.w.z. die zaken die Gods Woord aan de orde stelt.

Een andere weg

In augustus 1534, voordat Calvin Frankrijk verlaat, keert hij terug naar z'n geboorteplaats, Noyon, om officieel afstand te doen van zijn kerkelijke inkomsten. Hij is 25. Hij moest kiezen: laat ik mij wijden tot geestelijke of ga ik een andere kant op. De keuze is duidelijk: zijn leven gaat een andere kant op. Welke weet hij niet. Hij heeft

ideeën en dromen genoeg en die worden nog steeds gekenmerkt door de adjectiva: rustig, studie, boeken. *Maar soms heeft het leven heel andere dingen voor ons in petto...*

Bazel en de Institutie

Nadat Calvin Frankrijk heeft verlaten, gaat hij naar Ba- zel, o.a. om Hebreeuws te leren. Daar begint hij ook aan een nieuw boek. In 1536 komt het uit. Deze keer is het niet een geleerd commentaar op een klassieke tekst, maar een korte en krachtige uiteenzetting van de hoofd- zaken van de christelijke leer, een soort catechismus. Het verschijnt anoniem. Dat is een voorzorgsmaatregel, want een geïnteresseerde lezer zou ogenblikkelijk de verwant- schap met gedachtengangen uit Luthers grote Catechis- mus hebben vastgesteld... Het werd een bestseller, waar- schijnlijk omdat de hele inhoud *van de christelijke gods- dienst* in dit boek glashelder wordt samengevat en heel bevattelijk onder woorden wordt gebracht. Overigens opnieuw geschreven in een elegant en helder humanisten- latijn. Dit boek, de *Institutie*, wordt vergezeld van een brief aan de Franse koning, in het Frans geschreven. En die brief maakt duidelijk dat er een Fransman op het toneel is verschenen, die alle capaciteiten heeft om aan het Franse volk duidelijk te maken, waar het in het ge- loof, in het leven, en in de kerk op aankomt... en eentje die ook niet bang is om de allerchristelijkste koning op z'n plichten te wijzen: bescherming van hen die in eer en geweten dit geloof belijden en de stimulering van de hervorming van de kerk in deze richting.

The Coming man

Zijn geschriften worden gelezen, een reeks pamfletten volgt en al snel is zijn naam gemaakt. Heb je een *debater* nodig, vraag Calvin en je tegenstander zal van goeden huize moeten komen om overeind te blijven. Heb je een leerboekje nodig of een strijdschrift, richt je tot Calvin en je krijgt per kerende post, en steeds vaker niet meer in Latijn, maar in soepel en helder Frans. Al snel wordt de jongeman dan ook betrokken bij allerlei initiatieven om de kerk te hervormen, niet in Frankrijk, want daar waait de wind nog steeds uit de tegenge- stelde hoek, maar wel in de Frans-sprekende steden rondom. Zo komt hij op een bepaald ogenblik ook in Genève terecht, niet om te blijven, gewoon op door- reis naar Straatsburg waar hij verder wilde studeren. *Maar soms heeft het leven andere dingen in petto...* (wordt vervolgd)

Graag uw aandacht voor...

Vacature

Naar aanleiding van het overlijden van ds. Alphonse MUKERINKINDI, is de gemeente Komen opnieuw op zoek naar een nieuwe predikant. De plaats van predikant, betaald door de overheid, is vacant sinds 1 maart 2009. Het gaat hier om een gemeente die zich op de taalgrens bevindt en behoort tot het district West-Henegouwen. Kennis van het Nederlands is een pluspunt maar is niet onontbeerlijk.

De gemeente kan een pastorie ter beschikking stellen.

Voor verdere informatie, kunt u zich wenden tot de predikant-consulent ds. Jean-Daniel Peter.

E-mailadres : jdpeter@skynet.be

Tel. 065/66.79.67

Overlijden

Wij vernamen het overlijden van Dr. en mevr. Emile CRITS. Zij waren achtereenvolgens lid van de VPKB-gemeenten Menen, Wevelgem en Brugge. Ze werden enkele jaren geleden door de zendingscommissie van de VPKB uitgezonden naar Rwanda. Dr. Crits was kinderarts en heeft ongeveer 2 jaar in Rwandese ziekenhuizen gewerkt. Dank voor hun inzet in het kerkelijke werk.

Synodevergadering 2009

De synodale raad besloot in zijn vergadering van 19 februari jl. dat de komende synodevergadering zal plaatsvinden op zaterdag **14 november 2009**. De plaats wordt later bekendgemaakt.

Constitutie en Kerkorde

De heren D. Hostyn en E. Mink (werkgroep Constitutie en Kerkorde) zijn hard bezig met het op punt stellen van de tekst van de Constitutie. Uiterlijk 30 april probeert de synodale raad de definitieve teksten aan de districten te kunnen verzenden. Dit, met het oog op de in de kerkorde voorziene termijnen in verband met de verandering van de constitutie...

Vicevoorzitter Franstalig

In de geest van de Kerkorde heeft de synodale raad in zijn vergadering van 19 februari 2009 voorzien in de benoeming van een nieuwe Franstalige vicevoorzitter.

Gezien beide Franstalige kandidaten tijdens de vorige synodevergadering niet ter verkiezing werden voorgedragen, heeft de synodale raad mevr. Lucienne HOOGHUYS-GIELIS aangesteld als vicevoorzitter tot aan de eerstkomende synodevergadering. Zij fungeert als *dienstdoend* vicevoorzitter hetgeen betekent dat zij haar functie van districtsvertegenwoordiger West-Henegouwen behoudt, doch tevens dienst doet als vicevoorzitter in vollen rechte.

Bezinningsdag "Missionair kerkzijn"

De synodevergadering 2009 besloot een studiedag te organiseren in het najaar 2009. Tijdens deze studiedag willen we als VPKB nadenken over de plaats, rol en taak van onze Kerk in de hedendaagse samenleving. De synodevergadering droeg de synodale raad op om hier toe de nodige initiatieven te nemen.

In zijn twee eerste vergaderingen van het nieuwe jaar heeft de synodale raad nagedacht over de vraag hoe deze studiedag de beste kans tot slagen te geven. Besloten werd om een kerngroep samen te stellen, met het oog op de organisatie.

Als *doel* van deze studiedag ziet de synodale raad een vijftal punten.

1. Het lijkt ons belangrijk, de uitdagingen waarvoor wij als VPKB vandaag staan, toe te lichten, in het bijzonder toegespitst op de plaatselijke gemeenten en in breder verband op de rol en de functie van de bijzondere opdrachten.
2. De synodale raad acht het daarom van eminent belang om door korte presentaties enkele initiatieven van getuigenis en presentie van de VPKB in de samenleving aan de aanwezigen voor te stellen.
3. Deze studiedag dient in de eerste plaats inspirerend en bemoedigend te zijn.
4. Hij biedt ook een gelegenheid om kort samen te vatten, waarover we in de afgelopen jaren, samen reeds van gedachten hebben gewisseld.
5. Uiteraard mag bij dit alles het nut van de media niet over het hoofd worden gezien.

Kernvragen die tijdens de studiedag voorop staan, zijn de volgende : "Kunnen wij als Kerk het eens worden over de vraag welke richting wij willen inslaan ? Welke visie

en rol van de plaatselijke gemeente en van het nationale en regionale kerkverband hebben wij? Wij wensen te getuigen in de geest van de woorden van de Petrusbrief “van de hoop die in ons is”. Wat betekent dit echter concreet? Wat is precies die hoop waarvan wij getuigen willen?”

Om te vermijden, dat deze studiedag een zuiver theoretisch karakter krijgt, vraagt de synodale raad aan alle gemeenten en districten welke initiatieven zij de afgelopen jaren genomen hebben om te getuigen in de samenleving. Hoe heeft dit gewerkt? Het gaat hierbij niet om een loutere opsomming van activiteiten. We willen met elkaar vooral delen welke initiatieven succesvol zijn gebleken. Initiatieven met elkaar delen, kan aanstekelijk werken. We wensen dit op een dynamische en actieve wijze te doen en verzoeken de districten en gemeenten ons in die zin uiterlijk 17 april 2009 hun bevindingen over te maken. Op dat moment zal de voorbereidingsgroep worden samengesteld en de precieze datum en plaats van de studiedag worden bepaald.

In zijn januari-vergadering besloot de synodale raad reeds om deze studiedag uit te stellen tot het voorjaar 2010. Om deze dag kans van slagen te geven is een grondige voorbereiding noodzakelijk. Wij wijzen erop, dat het hier geen extra-synodezitting betreft, maar een nationale studiedag, bestemd voor alle belangstellenden.

Brief Joodse gemeenschap

De voorzitter van de synodale raad schreef in overleg met de commissie jodendom van de VPKB een brief aan het Joods consistorium. Hij drukte de zorg uit over het groeiende antisemitisme in België naar aanleiding van de politieke gebeurtenissen in Gaza. Van de voorzitter van het Joods Consistorium ontving de synodale raad ondertussen een bedankingsbrief.

“Wanneer krijgen we eindelijk een hu- maan migratiebeleid, zoals beloofd?”

De vertegenwoordigers van de erkende erediensten en filosofische overtuigingen in België, richtten zich eens te meer tot onze federale overheid (Eerste Minister). Zij vroegen haar om werk te maken van een globale regeling voor mensen zonder wettig verblijf, die onttrokken zijn door de juridische onzekerheid waarin ze verkeren.

De vertegenwoordigers vroegen haar uitdrukkelijk een realistische, rechtvaardige en edelmoedige regularisatie-politiek te voeren. Uiteraard hebben de vertegenwoor-

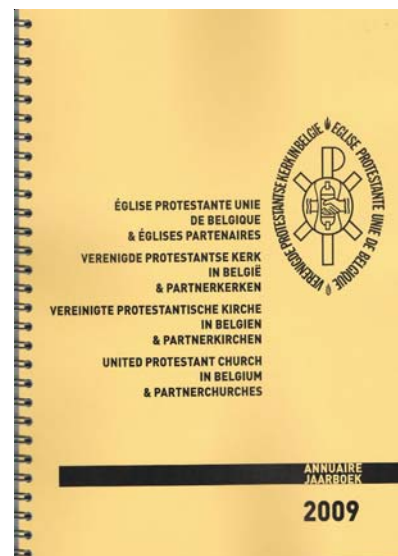
digers daarbij begrip voor het feit dat ons land niet iedereen kan opvangen, maar dan moet daar wel tegenover staan dat we samen en onverwijd ons uiterste best doen om de levensomstandigheden ook elders te verbeteren.

Uiteindelijk vragen zij hiermee niet meer dan een getrouwe uitvoering van de beloofde maatregelen in het regeerakkoord.

Omwille van de humanitaire hoogdringendheid van de situatie is ieder nieuw uitstel van een mogelijke oplossing van deze kwestie moreel onverantwoord.

De erkende erediensten en filosofische overtuigingen in België zijn : de anglicaanse Kerk in België; de Boeddhistische Unie van België; het Centraal Israëlitisch Consistorie van België; de katholieke Kerk in België; de Executieve van de Moslims van België; de orthodoxe Kerk in België; de Administratieve Raad voor Protestantse-Evangelische Eredienst en de Unie van Vrijzinnige Verenigingen in België.

Jaarboekje 2009

De synodale raad publiceerde net de 28ste editie van het jaarboekje van de Verenigde Protestantse Kerk in België.

Hij besloot om hierin niet langer de predikantenrollen te publiceren, maar om deze voortaan op te nemen in de synodedocumenten.

De gegevens van de predikanten, die op deze rollen voorkwamen, vindt u echter achteraan in het jaarboekje terug in het personenregister.

Wenst u één of meerdere exemplaren van dit jaarboekje te bestellen, dan kunt u de som van 6,50 € per jaarboekje storten op rekening van de VPKB, Marsveldstraat - 1050 Brussel : 068-0715800-64 met als mededeling : « ex. Jaarboekje 2009 ».

De Gaza-miserie en onze motieven

Machteloos

De oorlog tegen Hamas die Israël enkele dagen na Kerstmis begon en beëindigde op de dag voordat Obama aantrad, heeft alles nog eens op scherp gezet. Weer, en feller misschien dan voorheen, valt de wereld in twee kampen uiteen. Ook de pers, wij spraken daar in het vorige nummer reeds over. En natuurlijk het internet en de email (zie ook www.wereldomroep.nl/actua/middenoosten/propaganda-oorlog-gaza). De miserie in het midden-oosten duurt maar voort, zeker in de Gaza-strook. Het maakt ons machteloos. En als er dan oorlog uitbreekt en er tientallen, honderden doden vallen, komen wij in beweging en verheffen onze stem. Maar wacht: wat zijn onze motieven? Zijn we heimelijk blij, eindelijk een aanleiding te hebben om ons gevoel van onmacht te kunnen overschreeuwen? De feiten liggen zo complex. Waarom deed Egypte niets? Misschien omdat Hamas een verlengstuk is van de Moslim-Broederschap, een groep van radicale islamististen die Sadat vermoord hebben, de Arabische president die vrede sloot met Israël?

Dertienhonderd en dertien doden.

Dat zijn er 1313 teveel. En al die families in de rouw.

Laten we daar stil van worden, echt stil.

En laten we in de stilte denken aan wat Schulte Nordholt dichtte, in aansluiting bij Pascal, in Gezang 176 uit het Liedboek, een gezang dat in deze weken voor Pasen weer mag klinken:

*De minsten van de mensen zijn
daar uitgestrekt in angst en pijn.
Tot aan het eind der wereld lijdt
Christus in hun verlatenheid.*

Motieven

Voorbij de stilte, als wij onze stem verheffen, wat zijn onze motieven?

Eén onzer predikanten sprak zich uit tegen de Gaza-oorlog en zei, de woorden aan een gedicht ontlenend: 'Christus' naam is intifada / en waarachtig / hij wordt vandaag / opnieuw / gekruisigd!' Andere VPKB-leden protesteerden.

Wij zijn met de collega gaan praten en hadden een open gesprek. 'Hoe kan je het lijden van Christus onder een politieke vlag stellen?' vroegen wij. 'Maar waarom zwijgen jullie over het lijden van de Palestijnen?'

De werkgroep Jodendom-Christendom van de VPKB waakt over de natuurlijke band die wij als Christenen hebben met het Jodendom en met de Joden. Die hebben wij omdat wij dezelfde Schriften lezen als zij en omdat onze Heer en zijn Apostelen ons met hen verbinden.

Daarom weten wij ons ook 'natuurlijk' verbonden met Israël, de joodse staat. Dat betekent niet dat wij geen 'natuurlijke' kritiek mogen hebben, bijvoorbeeld op een electoraal gemotiveerde oorlog die handig gevoerd wordt in een mondiaal machtsvacuüm en honderden burgerslachtoffers maakt. Maar als daarbij het bestaansrecht van de joodse staat in het geding gebracht wordt, komen wij in het geweer. En ook als gesuggereerd wordt dat de joodse staat de kruisiging van Christus herhaalt, een Christus die wilde opstaan in de intifada.

Evenwichtige informatie

De VPKB-werkgroep zet zich ook in voor goede en evenwichtige informatie over het Israëlisch-Palestijnse conflict. Daarom hielden wij bijvoorbeeld op 17 maart onze reeds lang geplande discussieavond: '60 jaar Israël: zegen en vloek.'

Israël is zonder twijfel de machtigste staat in het midden-oosten. De oorlog van 1973 werd door de super-

machten beëindigd om hem onbeslist te laten, anders had Israël onder aanvoering van Sharon ook die oorlog glansrijk gewonnen. Toch heeft alles wat in dat aanslepende conflict gebeurt, twee kanten.

De macht van Israël is de militaire vertaling van de angst voor een nieuwe Vernietiging, een angst waar tegenstanders bewust of onbewust steeds weer op inspelen. Door gammele raketten te schieten, door synagogen te molesteren, door haat-mail te sturen. Door zelfmoordbommen in te zetten die op bruiloften en bij bushaltes dood en verderf zaaien, totdat een oppermachtig hek en genadeloze grenscontroles daar een eind aan maken. Maar waar ligt dan de grens tussen reageren op een echte veiligheidsdreiging en zich laten manipuleren door de angst voor een nieuwe *Sjoa*? De onmacht van de Palestijnen drijft hen tot roekeloze wanhoopsdaden. De uitzichtloosheid, de werkeloosheid, het gebrek aan opleiding, elementaire zorg, voorzieningen. Maar vooral de Ramp, de verdrijving van het land en de vernietiging van boomgaarden die steeds doorgaat en die in het Arabisch *Nakba* wordt genoemd.

Tegenover de Sjoa staat de Nakba : de Vernietiging tegenover de Ramp. Volk tegenover volk, mens tegenover mens. In angst en pijn.

Dat raakt ons ook in West-Europa, en de emoties kunnen hoog oplopen. In Antwerpen werden op één avond bij vier incidenten Joden, jong en oud, met staven en stokken bewerkt. Eenzijdiger reactie is niet denkbaar. Laten wij van de VPKB trachten om, vanuit onze verbondenheid via de Schrift en via Jezus en de Apostelen, beide verhalen te horen.

Namens de werkgroep Christendom-Jodendom,
 Danny ROUGES.
 Peter TOMSON.

Ik help een kind

Studiefonds : Ik help een kind

Dit is de naam van het studiefonds van de Coördinatie Kerk en Wereld. Daaruit ontvangen jongeren van de Presbyteriaanse Kerk in Rwanda financiële steun voor hun secundaire studies. Vele donateurs geven al jaren trouw.

Met nieuwe donateurs zijn we erg blij. En met elke eenmalige gift!

Giften kunt u storten op rekeningnummer 125-9302045-30 van Protestantse Solidariteit o.v.v. 'Ik help een kind' (fiscaal attest vanaf 30 Euro)

Contactpersoon:

Jean Lenders
 tel. 03-666.24.99
 E-mail:
 ikhelpeenkind@hotmail.com

Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid

Nieuws over lezingenreeks 'Recent Trends on Theology'

De eerste lezing over de Dode-Zee-rollen is beslist geslaagd. Er kwam een internationaal publiek in de aula van de Faculteit bijeen voor de Finse theologe Hanna Tervanotko. Zij informeerde over de basisvragen rond de vondsten uit Qumran en omgeving. Aan de hand van voorbeelden liet zij zien dat er rond het begin van de jaartelling in deze gemeenschap een meervoud aan tekstoverleveringen bestond. Alle geïnteresseerden beval zij de website van de Hebrew University aan: <http://orion.mscc.huji.ac.il/>.

De volgende lezing, over nieuwere ontwikkelingen binnen de Noordamerikaanse Theologie, door Prof. Anne Marie Reijnen zal bij uitzondering in het Nederlands gehouden worden. Die lezing vindt plaats op woensdag 13 mei a.s. in het kader van de 'Opendeurdag'. U bent daar hartelijk welkom! (Zie het bericht hieronder.)

Open Deur Middag in de Faculteit - Invloed van geloof en theologie in Noord-Amerika

- Bent u geïnteresseerd in theologie in het algemeen?
- Denkt u erover om misschien theologie te gaan studeren (deeltijds of voltijds)?
- Wilt u weten of je ook afzonderlijke vakken kunt volgen?
- Zou u de Faculteit wel eens van binnen willen zien?
- Lijkt het u leuk om op ongedwongen wijze eens studenten en docenten te ontmoeten?
- Dacht u bij de presidentsverkiezing ook wel eens hoe dat nu zit met 'de invloed van geloof en theologie in de V.S.'?

Als u op één van deze vragen 'ja' antwoordt, dan hebt u een goede reden om op woensdag 13 mei a.s. naar de Faculteit te komen voor de 'Open Deur Middag'. Al deze zaken komen dan namelijk aan de orde.

De middag begint om 14.30u. in de aula van de Faculteit. Prof. Peter Tomson, decaan van de Nederlandstalige afdeling, heet u welkom en informeert over de studie van de theologie, de studie-opbouw en dergelijke. Er wordt een bezoek gebracht aan de bibliotheek van de Faculteit, maar ook kunt u kennismaken met

theologische gedachten en discussies.

Prof. dr. Anne Marie Reijnen zal naar aanleiding van haar verblijf in Princeton (Verenigde Staten), afgelopen najaar, in een lezing een overzicht geven over hedendaagse ontwikkelingen in de theologie. Daarin komt onder andere naar aanleiding van de verkiezingen van Barack Obama tot president ook de invloed van de zwarte theologie aan de orde. Natuurlijk is er ook gelegenheid voor vragen, ontmoeting en gesprek.

Datum: Woensdag, 13 mei a.s. vanaf 14.30 tot 16.00/16.30 uur

Plaats: Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid, Bollandistenstraat 40, 1040 Brussel

Zie voor bereikbaarheid de website van de Faculteit: www.protestafac.ac.be > Welkom > Bereikbaarheid

Uit een vraaggesprek

Is theologie studeren eigenlijk interessant?

Wat dacht je?! Een studie, waarbij je de gelegenheid krijgt om alle grote vragen te verkennen en te doordenken. Niet zomaar 'losweg', maar in gesprek met één van de grootste tradities die wij kennen, die van het christelijk geloof. Dat is niet alleen interessant, dat is spannend! Waar vind je dat? Waar in de samenleving krijg je de gelegenheid om daar in vrijheid gericht mee bezig te zijn?

Prof. Jaap DE LANGE,
Theologische Faculteit Brussel.

Informatie

- op de website <http://protestafac.ac.be>;
- bij de decaan, prof. Peter Tomson (02/527.03.08 of +31/878.767.957, pjtomson@evonet.be);
- bij de secretaresse, mw. Anne Joué (02/735.67.46, info@protestafac.ac.be).

‘Straatdodenherdenking’

Op woensdag 18 februari jl. wist ik me genodigd, de christelijke traditie te vertegenwoordigen met een protestantse inbreng bij de ‘Eredienst voor de gestorven straatbewoners in de regio Brussel’, - een jaarlijkse interlevensbeschouwelijke plechtige bijeenkomst, doorgaans kortweg als ‘de straatdodenherdenking’ aangeduid.

Zelf eens ruim op tijd, zag ik hoe de Gotische zaal van het Brussels Stadhuis zich gestaag vulde met een zeer gemêleerd gezelschap: van dames in mantelpakjes en heren zoals ik in kostuum tot mensen, die het begrip kleding hadden herleid tot dat waar het ooit allemaal mee begon. Al gauw pulde de garderobe bij de inkomdeur uit van allemaal gelijkaardige overjassen en wie wél zijn jas aanhield, had zichtbaar alles bij zich wat hij had. De aan de louter functionele kleding verkleefde geuren van straat en steeg, vermengden zich met de welriekende parfums en aftershave's die zo weloverwogen in stijlvol betegelde badkamers waren aangebracht, net voordat de stropdas was aangetrokken of vlak nadat ook de tweede oorbel was ingedaan. Allemaal medemensen.

De plechtigheid werd geopend door de Schepen van Erediensten, Chantal Noël. Daarna namen de vertegenwoordigers van diverse religieuze tradities het woord, telkens afgewisseld door een vriend of vriendin van één van de straatdoden die vaak op aangrijpende wijze getuigde van gemis en blijvende verbondenheid. Phillippe Vancles bracht zijn lied ‘Sans Toit’ en Geert van Istendael bezong namens het collectief Brusselse stadsdichters al even melodieuze de levensloop en eigenaardigheden van elke straatdode, steeds met naam en vaak met bijnaam. Intussen begon er in de rij voor mij onder uit een jaszak wat vloeistof op de grond te lekken. Een slecht afgesloten flesje wellicht. We zijn allemaal maar mensen.

De vertegenwoordiger van de Unie Vrijzinnige Verenigingen stelde dat hij - anders dan de sprekers die een godsdienstige gemeenschap representeerden - de aanwezigen niet kon troosten met woorden over een leven na de dood. Wat jammer, dacht ik, dat deze verenging en vertekening van wat godsdienst is, nog steeds een windmolengevecht gaande houdt. Tijd voor een ‘update’. Net toen ik me afvroeg of ik zelf wel hard genoeg roep ‘er is leven, er is leven *voor* de dood’, werd er buiten onderaan de statige trappen een aantal mensen de toegang geweigerd. Naar ik aanneem waren daar goede redenen voor, maar hoefden die, omdat de zaal al stampvol zat, niet te worden genoemd. Dat we nu toch altijd moeten denken in ‘wij’ en ‘zij’, in ‘binnen’ en ‘buiten’. Maar ja, er zijn nu eenmaal grenzen. In elk geval die tussen leven en dood. Zie ons hier eens zitten, omwille van mensen die in een stad gevuld met huizen geen dak vonden en tussen de talloze mensen te weinig vrienden.

Aan het einde van de dienst was er een moment van stilte. De namen van alle buiten op straat overleden personen werden uitgesproken. Telkens werd voor ieder van hen een volle witte roos in het grote blok steekschuim gezet. De zaal was zwanger van de emotie. Omdat we allemaal mensen zijn, maar soms niet aan elkaar aangepast, gebeurden er een aantal dingen die in normale omstandigheden als ‘een incident’ of als ‘een doodzonde’ geboekstaafd zouden worden. Er waren mensen die zomaar wat rondliepen, anderen die af en toe wat riepen. Niet te verstaan, maar met de klankkleur van schelden. Vreemd genoeg brak dat de stilte niet.

Na bedankt te zijn voor onze aanwezigheid, verlieten we de zaal en gingen naar de receptie, één deur verder, om samen een broodje te eten.

Achter ons een klein woud van 31 witte rozen.

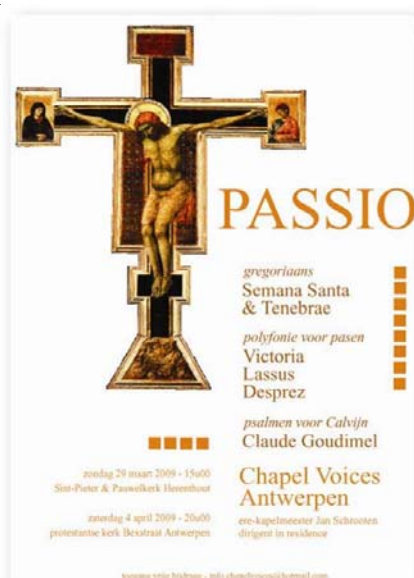
Wat later haalde ik mijn overjas, voelde, alles zat er nog in. Natuurlijk, een bewaakte garderobe. Er zijn grenzen. Ik liep naar buiten en zocht mijn weg door de Brusselse steegjes en straten.

Aankondigingen

Een passieprogramma

Zaterdag, 4 april 2009

In het Spanje van de vroege 17e eeuw werd de passieperiode gekenmerkt door processies, stoeten en passionele uitingen van blind geloof. Tomàs Luis da Vittoria verzamelde al deze indrukken in zijn door eenvoud impressionante Tenebrae-cyclus. Chapel Voices zingt verschillende delen hieruit. Contrasterend zijn de psalmen voor Calvijn. Hier minder passie maar misschien des te meer geloof. Goudimel schreef

mooie vierstemmige zettingen op het stemmige Franse rijm van Clément Marot en Théodore de Bèze.

Gregoriaans is bindmiddel tussen beide. Chapel Voices zingt dit zoals het origineel hoort met diepe mannenstemmen uit lange kloostergangen.

Chapel Voices bouwt het programma rond de liturgische feesten leidend naar Paasdag. Op deze manier wordt u als luisteraar betrokken in de volledige beleving van de componist. Elke dag is specifiek, elke componist bijzonder en de combinatie zoveel meer.

Toegang is vrij, vrije bijdrage wordt echter zeer gewaardeerd als bijdrage in de onkosten.

Datum : zaterdag 4 april 2009 om 20u00

Plaats : protestantse kerk Bexstraat te Antwerpen

“Mensen achter tralies” VRT

zondag 5 april 2009

Eén : 10.35u.

Canvas: 24.00u.

Elke dag lezen we over criminaliteit, misdrijven, moorden en processen. De dader verdwijnt in de cel en daarmee valt het media doek. Wij gaan hen opzoeken. In de gevangenis van Gent praten we met 4 gedetineerden,

die een lange straf uitzitten. Hoe is het zover kunnen komen? Hoe verwerken ze hun misdaad? Hoe staan ze tegenover de slachtoffers? Hoe zien ze de toekomst? We hebben mensen ontmoet, in schuld en boete.

Realisatie: David De Decker, david@dddproductions.be
tel 0495 412 473

Productie: Antoinette Panhuis, antoinette.panhuis@swing.be
tel 02 230 52 22

Feestelijk jubileum : 90 jaar Protestantse Kerk van Ieper

24 - 26 april 2009

In 1919 kwamen of bleven protestanten van ‘Methodistische huize’ (Amerika) in Ieper om morele en materiële ondersteuning te geven bij de opbouw na de rampzalige *Groote Oorlog*. Zij richtten de ‘Foyer Americain’ in om mensen bij hun terugkeer naar Ieper bij te staan: met opvang, verbondenheid, koffie, ontspanning, nieuwe moed, vertrouwen. 5 jaar later bundelden zij alle hoopvolle activiteiten om uiteindelijk een aanzet te geven voor de Methodistische kerk van Ieper, later opgegaan in de Verenigde Protestantse Kerk in België.

90 jaar na de ‘Methodistische start’ viert de VPKB Ieper haar sociale oorsprong, waarbij mensen samen geloofden dat je ‘rampzalig’ kon veranderen in ‘zalig’, tóch! Door in de verschrikkingen van die tijd nabij te zijn in het dagelijks gevecht om bestaan. De VPKB Ieper vindt deze hartverwarmende oorsprong zeer gedenkwaardig en heeft een feestelijk programma voorbereid in de dagen van 24 tot 26 april 2009.

Op het programma staan :

- een academische zitting op vrijdag
- spelnamiddag, maaltijd met pannenkoeken en broodjes op zaterdag
- feestelijke eredienst, op zondag

Meer informatie en gedetailleerd programma :

- Jeannine Rogier, tel.057/448823;
email: jeannine.rogier@gmail.com
- Henk van Andel, tel.057/204221;
email: hvanandel@skynet.be

Calvijn op bezoek in Mechelen

Donderdag, 30 april 2009

Mechelen wordt weer Calvinistisch, voor zover ze dat ooit was. En dat in het jaar dat 450 jaar aartsbisdom herdacht wordt. Een klein plaagstootje? Of een bijdrage tot vernieuwing van de verhoudingen.

Bij gelegenheid van Stadsvisioenen of eigenlijk van 450 jaar aartsbisdom én vanwege de internationale viering van het 500ste geboortjaar van Calvijn gebruikt de protestantse kerk te Mechelen de gelegenheid om in het voorjaar van 2009 op verrassende wijze met Calvijn voor het voetlicht te komen.

Heeft Calvijn (ook) nu dan iets te zeggen? Wilt u weten wie Calvijn was, wat hem dreef en wat zijn gedachtegoed ons nu nog te vertellen kan hebben? Hij komt om met u te delen wat hem dreef; in zeven scènes vertelt hij over belangrijke momenten in zijn leven. Hij daagt u uit om na te denken over vragen van leven en geloven die ons ook vandaag de dag bezighouden.

De voorstelling wordt gemaakt en gespeeld door de verhalenvertellers en theologen Kees Posthumus en Ferdinand Borger. Zij verdiepten zich voor de voorstelling in het leven en werk van Calvijn.

Datum: 30 april 2009 om 19.45u.

Plaats: VPKB Mechelen, Zandpoortvest 27,
2800 Mechelen

Inkom: € 10,-

Meer informatie: www.zandpoortkerk.be

We beseffen stilaan allemaal, dat de wereld, waarin we nu leven, ons tot verandering – verbetering – noodzaakt. Zo kan het niet verder. Te veel zorgwekkende signalen doen ons beseffen dat we het in de toekomst anders moeten gaan aanpakken, of onze mooie Aarde gaat vroeg of laat naar de vaantjes. Tijdens het Geuzenfeest gaan we op zoek naar antwoorden op de vele levensgrote vragen. En we hopen enkele antwoorden vlakbij te vinden, bijvoorbeeld bij onszelf en onze manier van leven en denken.

De grote lijnen van het programma liggen natuurlijk vast: een goede oecumenische eredienst, een hoogstaand debat, begenadigde sprekers, een leerrijke tentoonstelling, creatieve workshops, lering over de wereld rondom ons, inspiratie over hoe alles beter kan en moet, momenten van bezinning, samenzang en gebed, uitbundige ontspanning en tijd voor gezelligheid en gezelschap, aandacht voor de kleinsten en de kindjes, kansen voor de jeugd om zich muzikaal en anderszins te laten opmerken, op tijd en stond een lekkere hap of een feestelijk maal, het genot van onze schone omgeving, beleving van onze cultuur en natuur.

Meer informatie: website: www.geuzenfeest.be

Geuzenfeest HOREBEKE
15/16.08.2009

Verander de wereld, begin bij jezelf

Over spiritualiteit, duurzaamheid, milieu en transitie

De voorbereidingen voor het volgende Geuzenfeest op 15 en 16 augustus zijn in volle gang. De werkgroep wil rond een inhoudelijk rijk gevuld programma zoveel mogelijk mensen bijeenbrengen en samen enkele uren tot een paar dagen op allerlei manieren zinvol, inspirerend, ontspannen, gezellig doorbrengen. Bovendien – en niet het minst – wil de werkgroep weer enkele waardevolle projecten via het Geuzenfeest extra steun geven.

Wijzigingen Jaarboek

Blz. 6, 72	Mme L. Hooghuys-Gielis
Rue des Viaducs 110
Blz. 55	R. Foppen – Tel : 00 31 43 343 5972
Blz. 80	e-mail : ruudfoppen@xs4all.nl
Blz. 6	J. Vangansbeke – Keizerstraat, 6
Blz. 11, 74	Pr. A. Nyandwi – 065/63.44.16
Blz. 24,26	Ds. C.J. Koreneef
Blz. 69	R. Brancart, Av. des 7 Bonniers 63/11
190 Bruxelles – 02/343.81.79

Protestantse Solidariteit vzw zoekt verantwoordelijke voor fondsenwerving

Missie

Een politiek en strategie van fondsenwerving voorstellen, evenals de nodige werkmiddelen bepalen. Aangepaste en gediversifieerde activiteiten organiseren om voldoende financiële inkomsten (overwegend privé, een enkele keer van instellingen) voor Protestantse Solidariteit te verzekeren. Een goede transparantie en ethiek in de fondsenwerving promoten.

Taken

- De actuele strategie van fondsenwerving met haar zwakke en sterke punten analyseren.
- Een nieuwe strategie van fondsenwerving uitwerken die aangepast is aan de context van PS.
- Een actieplan op korte, middenlange en lange termijn opstellen.
- Deelnemen aan het uitvoeren van dat actieplan.
- Administratieve, financiële en publicitaire taken hiermee verbonden uitvoeren.
- De opvolging van de fondsenwerving en de budgetcontrole verzekeren.
- De nieuwe strategie evalueren.

Profiel

- Universitair diploma of diploma van hoger onderwijs en/of ervaring in een gelijkaardige functie
- Vaardigheid om zich schriftelijk en mondeling uit te drukken
- Goede organisatie en coördinatie capaciteit
- Goede initiatiefnemer die zich kan aanpassen aan onvoorziene omstandigheden
- Sociale vaardigheden
- Discipline om administratieve taken uit te voeren
- Tweektalig Nederlands-Frans, en kennis van het Engels is noodzakelijk

Modaliteiten en duur van aanwerving

Halftijdse betrekking van onbepaalde duur van 1 juli 2009. Voorwaarden van het Fonds Sociale Maribel

- CP 329 - Waalse Gemeenschap - maaltijdcheques en transportkosten.

Kandidaten dienen hun CV en motiveringsbrief op te sturen vóór 30 mei 2009 naar :

Eric JEHIN, Protestantse Solidariteit, Brogniezstraat 46, 1070 Brussel of
per email e.jehin@epub.be of
per fax 0032 (0)2 510 61 81

Beroepsethiek voor pastores

Jacques Schenderling

Damon, 2008. 238p. € 22,90 ISBN 978 90 5573 581 9

Pastores worden veelvuldig geconfronteerd met ethische vragen. Mag hij een gift aanvaarden? Moet hij op ieder moment bereikbaar en inzetbaar zijn? Hoe nabij mag hij zijn bij een pastoraal in nood? En wat moet hij doen wanneer hij op de hoogte is van (kinder)mishandeling? Tot nu toe waren er niet veel plaatsen waar deze vragen bestudeerd en beantwoord konden worden, in theologische opleidingen komen ze niet erg uitgebreid aan bod en vooral ook ontbrak een handboek in de Nederlandse taal die de pastor hulp kon bieden bij het beantwoorden van dit soort vragen. Jacques Schenderling, theoloog en ethicus, heeft in deze laatste leemte in ieder geval voorzien met de publicatie van zijn *Beroepsethiek voor pastores*.

Het is een zeer zorgvuldig en evenwichtig samengesteld boek dat zichzelf wel enkele beperkingen oplegt maar binnen die beperkingen erg volledig is. Na een eerste inleidend hoofdstuk volgen twee delen. In het eerste, theoretische deel concentreert Schenderling zich op enkele hoofdlijnen die de basis kunnen vormen voor een ambtsethiek. In dit deel wordt de vraag gesteld naar de verhouding tussen ambt en beroep, wordt gezocht naar de relevantie van de ethiek van het Nieuwe Testament voor de moderne ambtsethiek en worden kernwaarden van de christelijke geloofsgemeenschap benoemd die op hun beurt de ambtsethiek beïnvloeden. In het tweede, praktische deel van het boek, wordt in vier hoofdstukken nagedacht over de consequenties van het aanvaarden van een kerkelijk ambt voor het privé-leven en de levensstijl van de ambtsdrager, over de wijze waarop de ambtsdrager dient om te gaan met de hem of haar toevertrouwde informatie en over de wijze waarop hij met financiën omgaat. Tenslotte volgt in dit tweede deel een hoofdstuk over de manier van omgaan met relaties in een pastorale situatie. Schenderling maakt gebruik van oudere en recente werken die met name in andere taalgebieden verschenen. Ook geeft hij tal van casussen en voorbeelden die het betoog levendig, herkenbaar en actueel maken.

Ook al richt dit boek zich veelal op pastores in vast dienstverband, toch zullen ook andere ambtsdragers, zoals diakenen en ouderlingen, of mensen die op andere wijze pastorale zorg op zich nemen, veel steun hebben aan dit boek wanneer zij voor ethische vraagstukken geplaatst worden. Soms werkt het boek als een eye-opener en nodigt het uit tot doordenken van dingen die men eerder vanzelfsprekend achtte.

Dit boek zou standaard bestudeerd moeten worden door iedere student in de theologie die zich voorbereidt op een pastoraal ambt. Ook is het uitstekend geschikt om te bespreken in kleine intervisiegroepen van pastores die al lang in de pastorale praktijk werken. De discussie- en verdiepingsvragen waarmee ieder hoofdstuk wordt afgesloten vormen hiervoor een redelijke basis. Men dient er bij het lezen evenwel op te letten dat niet iedere situatie zondermeer om te zetten is naar de Belgische setting. Soms zijn de cultuurverschillen daarvoor te groot. Soms is de feitelijke situatie gewoonweg teveel onderscheiden van de Nederlandse.

De investering en bestudering meer dan waard !

ds. Judith VAN VOOREN,
predikant te Vilvoorde.

Protestantse Radio- & TV-uitzendingen

Programma-Informatie

april 2009

Radio:

VRT/Radio 1

op woensdag om 20.03u.

Productie Frank MARIVOET

8 april Mens voor de mensen zijn
Roddell verstikt, openheid bevrijdt

22 april Bijbel voor vandaag
Ik ben de goede herder

op zondag om 11.03u.

12 april Paasviering
ds. A.R. Beukenhorst

Televisie:

VRT op Eén : 10.35u.

Canvas: 24.00U.

productie Antoinette PANHUIS

5 april Mensen in de gevangenis

TV-Erediensten:

VRT op "één" op zondag 10.00u.

12 april Paasviering in Eurovisie
vanuit La Spezia (Italië)
Vertaling en begeleiding : Frank Marivoet

Contact: Frank Marivoet, C. Meunierstraat 85/0002,
3000 Leuven

Web-Site: <http://www.vpkb.be/pro>

Colofon

Verantwoordelijke uitgever

Dr. Guy Liagre

Redactieteam

Judith van Vooren

Bea Smetryns-Baetens

Ernst Veen

Dick Wursten

Redactieadres:

Marsveldstraat 5 - 1050 Brussel

tel.: +32-(0)2-511 44 71

fax.: +32-(0)2-511 28 90

E-mail: kerkmozaiek@vpkb.be

Web-site Internet:

<http://www.protestanet.be/VPKB>

Prijzen Kerkmozaïek

- Individueel abonnement: 15,00 Euro
- Groepsabonnement: 12,50 Euro
(vanaf minimum
5 exemplaren naar éénzelfde adres)
- Steunabonnement: 20,00 Euro

Storten

kan op rekeningnummer 068-0715800-64 van
de Verenigde Protestantse Kerk in België,
Marsveldstraat 5, 1050 Brussel.

IBAN BE29 0680 7158 0064

BIC GKCCBEBB

De redactie behoudt zich het recht voor om
bepaalde artikelen niet te publiceren, indien
nodig in te korten en/of redactioneel te be-
werken. Zij is niet verantwoordelijk voor de
inhoud van de artikelen en slechts ten dele
voor de stijl.

Organisaties en tijdschriften, niet behorend tot
de VPKB, die artikelen uit het maandblad
Kerkmozaïek geheel of gedeeltelijk wensen
over te nemen of te bewerken, dienen dit
schriftelijk aan te vragen op het redactieadres.

Sluitingsdatum volgende

Kerkmozaïek : 8 april 2009.